

Rozdział 1. Pojęcie uczelni i jej rodzaje

Literatura: *R. Biskup, A. Balicki*, Przepisy ogólne, w: *M. Pyter* (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz, Warszawa 2012; *J. Cieślik, J. Guliński, K.B. Matusiak, A. Skala-Poźniak*, Edukacja dla przedsiębiorczości akademickiej, Warszawa–Poznań 2011; *E. Chmielewska*, Elastyczność systemu kształcenia a realizacja „trzeciej misji” szkoły wyższej, w: *J. Woźnicki* (red.), Benchmarking w szkolnictwie wyższym. Wybrane problemy: elastyczność, e-learning, wewnętrzne systemy zapewniania jakości w systemie kształcenia, gospodarka zasobami dla poprawy produktywności i konkurencyjności – kontrola zarządcza, Warszawa 2012; *M. Czuryk, M. Karpiuk, J. Kostrubiec*, Prawo o szkolnictwie wyższym po nowelizacji Komentarz Praktyczny, Warszawa 2015; *H. Izdebski, J.M. Zieliński*, Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz, Warszawa 2013; *K.B. Matusiak*, Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy, Warszawa 2010; *A. Olechnicka*, Potencjał nauki a innowacyjność regionów, Warszawa 2012; *W. Sanetra* (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz, Warszawa 2013; *K. Santarek* (red.), *J. Bagiński, A. Buczacki, D. Sobczak, A. Szerenos*, Transfer technologii z uczelni do biznesu. Tworzenie mechanizmów transferu technologii, Warszawa 2008; *P. Szreniawski, K. Prokop*, System szkolnictwa wyższego, w: *M. Czuryk, M. Karpiuk, J. Kostrubiec* (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym po nowelizacji. Komentarz praktyczny, Warszawa 2015; *P. Tamowicz*, Przedsiębiorczość akademicka. Spółki spin-off w Polsce, Warszawa 2006; *J.G. Wissema*, Technostarterzy dlaczego i jak?, Warszawa 2005; Zespół pod kierunkiem prof. dr hab. *Michała du Valla*, Raport Końcowy „Modele zarządzania uczelniami w Polsce”. Umowa nr 224/DS/2010 z 17.11.2010 r., Kraków 2011; Zintegrowany system informacji o szkolnictwie wyższym, <https://polon.nauka.gov.pl/system>; Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, druk Nr 2446, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2446>.

I. Pojęcie uczelni. Uczelnie publiczne i niepubliczne

Art. 13 ust. 1 PrSzkWyższN

Uczelnie publiczne i niepubliczne

1. Uczelnia jest:

- 1) uczelnią publiczną, jeżeli jest utworzona przez organ państwa;
- 2) uczelnią niepubliczną, jeżeli jest utworzona przez osobę fizyczną albo osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego albo państwowa albo samorządowa osoba prawna, zwaną dalej „założycielem”.

Spis treści

A. Komentarz

1. Od uniwersytetu średniowiecznego do uczelni trzeciej generacji
2. Uczelnia publiczna

3. Uczelnia branżowa

4. Uczelnia niepubliczna
 5. Wejście w życie art. 13 ust. 1 PrSzkWyższN
- B. Linia orzecznicza

A. Komentarz

1. Od uniwersytetu średniowiecznego do uczelni trzeciej generacji. Początki nowożytnej idei uniwersytetu sięgają XI w. Za pierwszy, stanowiący model uczelni w zachodnim świecie, uznawany jest założony w 1088 r. we Włoszech Uniwersytet Boloński. Jego struktura odwzorowywała organizację instytucji cechowych. Funkcjonowały w nim dwie wspólnoty: profesorów (*universitas magistrorum*) oraz studentów (*universitas scholarum*). Studenci wybierali spośród siebie rektora, który zarządzał uczelnią, formował kadrę profesorską i określał tok studiów. Żacy płacili za pobierane nauki. Model uniwersytetu ukształtowany w Bolonii przeniół się następnie także do innych włoskich miast, gdzie tworzone kolejne uniwersytety (Padwa, Siena, Perugia, Ferrara). Rozprzestrzenił się również w innych europejskich krajach, stanowił m.in. wzór dla Akademii Krakowskiej założonej przez Kazimierza Wielkiego (*K.B. Matusiak*, Budowa powiązań, s. 159). Równoległe, w oparciu o wzorce szkół przy katedrze Notre Dame, kształcących duchownych i nauczycieli, rozwijał się Uniwersytet Paryski. Dominującą rolę w uczelni odgrywali profesorowie, wybierający rektora i dziekanów. Opłacani byli z funduszków kościelnych oraz z majątku uczelni pochodzącego z darowizn i fundacji (*K.B. Matusiak*, Budowa powiązań, s. 160). Funkcję kontrolną nad uczelnią sprawował za pośrednictwem kanclerza Kościoła. Nadzorował realizację zadań i programów, jak również przebieg wykładów i egzaminów. Studenci byli jedynie od-

biorcami wiedzy (Zespół pod kierunkiem prof. dr hab. *Michała du Valla*, Raport Końcowy „Modele zarządzania uczelniami w Polsce”. Umowa nr 224/DS/2010 z 17.11.2010 r., Kraków 2011, s. 27).

Należy zaznaczyć, że misję średniowiecznych uczelni stanowiło nie tyle pogłębianie wiedzy, ile jej gromadzenie, kultywowanie tradycji. Najwcześniejsze modele uniwersytetu odwzorowywały średniowieczne postrzeganie świata. Nic nie mogło się stać obiektem świadomych rozważań w sposób inny niż przez pryzmat religii (*J.G. Wissema*, *Technostarterzy*, s. 28). Dokonywanie odkryć oraz postęp techniczny często przypisywano siłom boskim, postrzegano jako cud (*A. Olechnicka*, *Potencjał nauki*, s. 23). Działalność uniwersytetu opierała się na wyobrażeniu domu nauki, umiejscowionego na najwyższym szczeblu hierarchii społecznej. Z niego wywodziły się przyszłe elity, wpływające na procesy polityczne i społeczne. Pobierały kształcenie na jednym z czterech wydziałów: teologii, prawa, medycyny lub sztuk wyzwolonych (podział ten został utrzymany do końca XIX w.).

Od XIV w. można mówić o wspólnocie programowej pomiędzy uniwersytetami w Europie. Podstawą do dalszego kształcenia było ukończenie studiów na wydziale *artes liberales*, a zatem poznanie *trivium* (gramatyki, retoryki i logiki) oraz *quadrivium* (arytmetyki, geometrii, astronomii i muzyki). Dopiero później można było kontynuować naukę na jednym z trzech pozostałych wydziałów (Zespół pod kierunkiem prof. dr hab. *Michała du Valla*, Raport Końcowy „Modele zarządzania uczelniami w Polsce”, s. 27). Uniwersytet Paryski w głównej mierze kształcił w zakresie filozofii i teologii, uniwersytety włoskie specjalizowały się w prawie, a hiszpańskie w medycynie. Nauka na wszystkich uczelniach odbywała się w języku łacińskim.

Uniwersytety szybko stawały się państwami w państwie, uzyskiwały liczne przywileje od władz kościelnych i świeckich. W 1158 r. cesarz *Fryderyk Barbarossa* w dokumencie *Constitutio Habita* ogłosił uniwersytet miejscem, gdzie niezależnie może rozwijać się nauka. Na prośbę uczonych bolońskich nadał im przywilej swobodnego przybywania do miasta i bezpiecznego w nim pobytu, wolność nauczania prawa rzymskiego i kanonicznego oraz wyłączył studentów spod sądownictwa miejskiego. Wkrótce uprawnienia te stały się standardem w państwach europejskich (*K.B. Matusiak*, *Budowa powiązań*, s. 159). Kościół wierzył, że rozwój nauki służy chwale Boga, stanowi oręż przeciwko herezji, uczy posłuszeństwa wobec Kościoła. Władze świeckie spostrzegły zaś, że uczelnie dodają prestiżu ośrodkom miejskim, a przepływ zagranicznych studentów przyczynia się do ich bogacenia (*J.G. Wissema*, *Technostarterzy*, s. 24).

W oparciu o tradycję filozoficzną europejskiego Renesansu i Oświecenia zaczęła kształtować się nowa wizja uniwersytetu. W 1810 r. *Wilhelm von*

Humboldt zaproponował koncepcję uczelni, której modelowy przykład po dziś dzień stanowi utworzony przez niego Uniwersytet Berliński. Jako wartości nadrzędne przyjmował autonomię uczelni, wolność nauki i nauczania, silne powiązanie wyników badań z dydaktyką oraz publiczne finansowanie (*P. Tamowicz, Przedsiębiorczość akademicka*, s. 9). Uniwersytet pozostawał niezależny od wpływów zewnętrznych, politycznych oraz gospodarczych. Swoje wysiłki koncentrował na sprawie poznania i nauczania. Nie musiał uzasadniać swojej wartości, czy znaczenia w społeczeństwie. Powszechnie uznawany był za źródło wiedzy, którą dystrybuował na zewnątrz (*E. Chmielewska, Elastyczność systemu*, s. 102). Badania, w odróżnieniu od średniowiecznej wiary w autorytet, opierały się na eksperymencie i racjonalności ocen. Za pewne uznawano tylko to, co można było dostrzec w rzeczywistości. Na podstawie obserwacji wyciągano systematyczne wnioski, które następnie kumulowano w prawa, a te mogły być stosowane do przewidywania zachowań systemów. W ten sposób narodziła się współczesna nauka, a następnie technologia (*J.G. Wissema, Technostarterzy*, s. 31).

Uniwersytety początkowo miały charakter lokalny. Studiowali na nich studenci z określonych regionów, w językach narodowych. Nie funkcjonowały systemy wzajemnego uznawania wykształcenia, brakowało także funduszy na finansowanie tego rodzaju wymiany. Nauczyciele akademicy występowali jedynie z wykładami gościnnymi bądź byli zapraszani do okresowej współpracy (*J.G. Wissema, Technostarterzy*, s. 32). Uczelnie w tych warunkach stawały się swoistymi enklawami, co nie sprzyjało rozwojowi idei kooperacji, fluktuacji kadry, konkurencyjności badań. Pogłębiała się dziedzinowa specjalizacja, powstawały monodyscyplinarne wydziały, a w ich ramach struktury hierarchiczne. W konsekwencji postulowana autonomia uczelni stała się swoją antytezą i została sprowadzona do dbania o niezależność poszczególnych jednostek w strukturze uczelni (*P. Tamowicz, Przedsiębiorczość akademicka*, s. 9). Traktowanie uczelni jako instytucji powiernictwa społecznego odnajdywało swoje odzwierciedlenie także w systemie finansowania, z reguły publicznym, bez konieczności szczegółowego rozliczania środków. Uzależniało to uniwersytety od politycznych priorytetów. W myśli idei oświecenia, zgodnie z którą edukacja powinna być najwyższym priorytetem jako narzędzie zarówno państwowego, jak i indywidualnego rozwoju i dobrobytu starano się utrzymać darmową edukację, by nie wykluczać dostępu do niej gorzej sytuowanym studentom. Wpływy z czesnego stanowiły jednak niewielki procent budżetów uczelni (*E. Chmielewska, Elastyczność systemu*, s. 32–33).

W uczelniach dużą rolę przykładano do etosu akademickiego. Jako cel stawiano kształtowanie intelektualnych i kulturowych elit. Z jednej strony uni-

wersytet był otwarty, z drugiej zaś elitarny, ponieważ dostęp do wspólnoty akademickiej warunkowały zdolności intelektualne kandydatów (*E. Chmielewska, Elastyczność systemu*, s. 102). Zadaniem uczelni było przekazywanie wszechstronnej wiedzy, poszerzanie umiejętności studenta oraz pobudzanie jego rozwoju intelektualnego, nie zaś wąsko ukierunkowane kształcenie zawodowe. Stosunki pomiędzy studentami a wykładowcami oparte były na relacji mistrz–uczeń. Wykład miał przynosić studentom *novum* w nauczanej dziedzinie, wynikające z badań profesora (Zespół pod kierunkiem prof. dr hab. Michała du Valla, Raport Końcowy „Modele zarządzania uczelniami w Polsce”, s. 27).

Humboldtowski model uniwersytetu nadal jest pozytywnie oceniany przez europejskie środowiska akademickie. Jednocześnie zauważa się, że nie jest możliwy do utrzymania jako jedyny model placówki akademickiej w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy (*E. Chmielewska, Elastyczność systemu*, s. 102). Zaczął być kwestionowany już w drugiej połowie XX w. Wskazywano, że posiada niski poziom zdolności adaptacyjnych. Badania w nim prowadzone najczęściej są wysoko wyspecjalizowane. Uniwersytet ma charakter narodowy, nauczanie odbywa się w języku ojczystym. Powoduje to trudności w nawiązaniu współpracy z podmiotami z zewnątrz, hamuje wymianę naukową. Ponadto, masowość edukacji na poziomie wyższym obnażyła nadmierną biurokrację, nieefektywny system zarządzania (*A. Olechnicka, Potencjał nauki*, s. 23; *J. Cieślík, J. Guliński, K.B. Matusiak, A. Skala-Poźniak, Edukacja*, s. 13, 16).

Wzrost znaczenia mechanizmów wolnorynkowych, który przejawiał się także w sferze badawczo-rozwojowej, w zasadniczym stopniu zmienił zasady finansowania nauki i badań ze źródeł publicznych. Zmniejszył się poziom i struktura finansowania budżetowego. Zamiast dotacji podmiotowych pojawiły się ukierunkowane zlecenia badawcze oraz pomiar efektywności wydatkowanych środków (*P. Tamowicz, Przedsiębiorczość akademicka*, s. 9). Wprowadziło to element konkurencji wśród jednostek naukowych. Zaczęto zauważać, że dotychczasowy model uczelni, oparty o dwa filary: dydaktykę i naukę należy wesprzeć o rozwój postaw przedsiębiorczych i kontaktów nauki z biznesem (tzw. trzecia misja). Niezbędne stało się pozyskiwanie dodatkowych funduszy, m.in. poprzez urynkowanie wyników badań, przekształcanie się w centra przedsiębiorczości i transferu technologii (*J. Cieślík, J. Guliński, K.B. Matusiak, A. Skala-Poźniak, Edukacja*, s. 13–14).

Z kryzysu uniwersytetu humboldtowskiego wyłonił się nowy model określany mianem uniwersytetu przedsiębiorczego, innowacyjnego, korporacyjnego czy „uniwersytetu III generacji”.

Ważne dla praktyki

Został on opisany przez prof. *J.G. Wissemę*, w publikacji „Technostarterzy dla czego i jak?”. Opiera się na tezie, że o ile wysoki poziom kształcenia i badań odgrywają kluczową rolę w edukacyjnej działalności uczelni, o tyle rozwój uczelni w XXI w. zależy będzie od ich zdolności do przekształcenia się w międzynarodowe centrum transferu technologii.

Ważne
dla
praktyki

Przez międzynarodowe centrum transferu technologii rozumieć powinno się grupę instytucji działających w ramach struktury uczelni i w jej najbliższym otoczeniu. Składa się z tradycyjnego uczelnianego ośrodka badawczo-rozwojowego oraz jednostek badawczych współpracujących przedsiębiorstw, parków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości, instytucji finansujących, jak również niezależnych konsultantów ds. zarządzania, marketingu czy własności intelektualnej. Pomiędzy wszystkimi elementami tej struktury istnieje sprzężenie zwrotne, wymiana zasobów. Grupa ta jest wiodąca w danej dziedzinie nauki w skali międzynarodowej. Jej dokonania nie mogą być ignorowane przez naukowców zajmujących się daną dziedziną badań, przedsiębiorców, jak również przez instytucje rządowe i pozarządowe (*J.G. Wissema*, *Technostarterzy*, s. 40–43). Istotne jest przy tym, że uniwersytet trzeciej generacji jest tylko jednym z wielu dostarczycieli wiedzy. Konkuruje na zasadach rynkowych z innymi podmiotami świadczącymi usługi badawcze i edukacyjne.

W swojej misji odwołuje się do efektywności ekonomicznej, w czystej postaci jego celem jest wygenerowanie zysków oraz zadowolenie klientów. Zarządzany jest przez profesjonalistę. Jest instytucją otwartą i najczęściej masową. Cechuje go elastyczność struktur umożliwiająca reagowanie na zmieniające się potrzeby rynku. Tworzona w uczelni wiedza i innowacje podlegają prawom ochrony własności intelektualnej, istnieje rynek ich wymiany, także finansowej (*E. Chmielewska*, *Elastyczność systemu*, s. 103).

Profesor *J.G. Wissema*, identyfikując przyczyny kryzysu modelu humboldtowskiego, wskazał sześć cech, które jednocześnie odróżniają uniwersytet trzeciej generacji od wcześniej istniejących modeli (*J.G. Wissema*, *Technostarterzy*, s. 47). Po pierwsze, jak już wskazano, jego najważniejszą ambicją jest uzyskanie statusu międzynarodowego centrum transferu technologii. W wysokim stopniu uwzględnia współpracę z przemysłem, prywatnymi ośrodkami badawczo-rozwojowymi, instytucjami finansowymi, dostawcami usług specjalistycznych i innymi uniwersytetami (*J.G. Wissema*, *Technostarterzy*, s. 59). Tworzy w tym celu wyspecjalizowane zespoły interdyscyplinarne, opie-

rając się na współpracy różnych organizacji i instytucji. Ich funkcjonowanie w strukturze uczelni stanowi drugi wyróżnik nowoczesnej uczelni. Trzecim jest uznanie komercjalizacji technologii jako misji szkół wyższych. Powoduje to, że do celów funkcjonowania uniwersytetu zalicza się: zawieranie umów z przedsiębiorstwami, tworzenie centrów transferu technologii i technostarterów (*J.G. Wissema, Technostarterzy, s. 59*). Po czwarte i piąte, w uniwersytecie trzeciej generacji dochodzi do przededefiniowania dotychczasowej działalności badawczej i dydaktycznej. Ocena jakości badań opiera się o system apelacji, zatem odwołań do standardowej oceny dokonywanej przez innych ekspertów. Profesor *Wissema* model ten rozpatruje nie tylko w wymiarze efektywności, ale i etyki akademickiej. Podkreśla, że umasowienie uniwersytetów postępujące od lat sześćdziesiątych XX w. wpłynęło na obniżenie jakości badań i kształcenia. Znaczny wzrost liczby zatrudnianej na uczelniach kadry naukowo-dydaktycznej przyczynił się do nadprodukcji badań, tworzenia kompilacji o niskim walorze badawczym, z minimalnym wkładem własnym naukowca, zawierających powtórzenia tez z publikacji innych badaczy. Rozpowszechniła się praktyka mierzenia wyników badań liczbą publikacji naukowych, wskaźnikiem cytowań. Często mówi się o „produkcji badań”, tym samym zrównuje się je z innymi produktami przemysłowymi. Ten sposób myślenia nie może być jednak stosowany w nowej erze informacyjnej. W przeciwnym wypadku stymulować będzie tworzenie pseudonauki, dziedzin badań, które są nieistotne dla rozwoju sektora lub tematu będącego przedmiotem badań (*J.G. Wissema, Technostarterzy, s. 46*). W dobie powszechnego dostępu do szkolnictwa wyższego proponuje się więc realizację kształcenia dwupłaszczyznowego. Uniwersytety trzeciej generacji powinny prowadzić równoległe elitarne kolegia dla utalentowanych studentów i pracowników naukowych oraz powszechnie dostępne programy nauczania i badań o niższym poziomie specjalizacji (*J.G. Wissema, Technostarterzy, s. 59*). Szóstym założeniem omawianej koncepcji jest uznanie języka angielskiego za podstawowe narzędzie komunikacji w nauce. Uczelnie pragnące odnieść sukces w międzynarodowym współzawodnictwie muszą wprowadzić go jako podstawowy język wykładowy oraz obiegu dokumentów. *J.G. Wissema* przewiduje, że w przyszłości języki narodowe będą używane jedynie w stowarzyszeniach studentów i przez lokalnych wykładowców (*J.G. Wissema, Technostarterzy, s. 46*).

Należy podkreślić, że w drugiej dekadzie XXI w. przedstawiona idea nie jest jedynie modelem koncepcyjnym. Funkcjonuje m.in. na Stanford University oraz Massachusetts Institute of Technology (MIT) w Stanach Zjednoczonych. Bez wątplenia wyznacza kierunek, w którym zmierzają światowe uniwersytety. Uniwersytet przedsiębiorczy powoli zyskuje akceptację również europej-

skiego środowiska naukowego. Jego założenia uwzględniania się jako punkt odniesienia w dokumentach UE i państw członkowskich, w tym Polski. Istnieje powszechna zgoda, że w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy rola uczelni powinna ulec redefinicji (*E. Chmielewska, Elastyczność systemu*, s. 103; *J. Cieślík, J. Guliński, K.B. Matusiak, A. Skala-Poźniak, Edukacja*, s. 13).

Ważne
dla
praktyki

Uczelnia powinna być przedsiębiorcza, tworzyć klimat i przestrzeń sprzyjającą rozwojowi kreatywnych postaw studentów i pracowników. Prowadzone w niej badania powinny być ukierunkowane na potrzeby gospodarki i społeczności lokalnej, ich wyniki wdrażane przez uczelnię, jak również podmioty zewnętrzne. Podjęcie tych działań wymaga jednak uprzedniego określenia misji, strategii i planów działania, w których kształcenie, badania oraz transfer technologii uzyskają właściwy priorytet [*K. Santarek (red.), J. Bagiński, A. Buczacki, D. Sobczak, A. Szerenos, Transfer technologii z uczelni do biznesu. Tworzenie mechanizmów transferu technologii*, Warszawa 2008, s. 141].

2. Uczelnia publiczna. Uczelnia jest osobą prawną i jest autonomiczna na zasadach określonych w ustawie (art. 9 PrSzkWyższN). Uwzględniając kryterium podmiotu kreującego, uczelnie dzieli się na uczelnie publiczne oraz uczelnie niepubliczne. Uczelnia publiczna, w świetle art. 13 ust. 1 pkt 1 PrSzkWyższN, tworzona jest przez organ państwa. Artykuł 35 ust. 1 i 2 PrSzkWyższN doprecyzowuje, że publiczną uczelnię akademicką tworzy się w drodze ustawy, zaś publiczną uczelnię zawodową w drodze rozporządzenia Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Szczegółowe zasady łączenia uczelni, instytutów badawczych, czy instytutów PAN w uczelnię publiczną wyznacza art. 35 ust. 3–11 PrSzkWyższN. W art. 36 PrSzkWyższN określone zostały natomiast zasady likwidacji uczelni. W świetle art. 36 ust. 14 PrSzkWyższN uczelnia traci osobowość prawną z dniem ogłoszenia przez ministra o zakończeniu likwidacji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 PrSzkWyższN organami uczelni publicznej są rada uczelni, rektor i senat.

3. Uczelnia branżowa. Na podstawie przepisów szczególnych (art. 433 PrSzkWyższN i n.) wśród uczelni publicznych, stosując kryterium podmiotu nadzorującego można wyróżnić:

- 1) uczelnie wojskowe – nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej;
- 2) uczelnie służb państwowych – nadzorowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo Ministra Sprawiedliwości;

- 3) uczelnie artystyczne – nadzorowane przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- 4) uczelnie medyczne – nadzorowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia;
- 5) uczelnie morskie – nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej (art. 433 ust. 1 PrSzkWyższN).

Uczelnie te wyodrębnione zostały ze względu na szczególne zadania realizowane w zakresie obrony narodowej, bezpieczeństwa obywateli i ochrony ludności, działalności kulturalnej, medycyny oraz żeglugi morskiej oraz biorąc pod uwagę specyfikę prowadzonego przez nie kształcenia. Nadzór właściwego ministra obejmuje zgodność działania uczelni z przepisami prawa, pozwoleniem na utworzenie kierunku studiów oraz prawidłowością wydatkowania środków publicznych – ministrowie nadzorujący zostali wyposażeni w kompetencje w zakresie stosowania środków nadzorczych analogiczne jak minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w odniesieniu do nadzorowanych przez siebie uczelni (Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, druk Nr 2446, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2446>, s. 85–86). Tworzenie uczelni branżowych, zmiana ich nazw, włączanie do innych uczelni publicznych i tworzenie przez nie federacji odbywa się na zasadach określonych dla wszystkich uczelni publicznych (regulacje szczególnie w tym zakresie dotyczą uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych).

4. Uczelnie niepubliczne. Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 PrSzkWyższN uczelnię niepubliczną może utworzyć osoba fizyczna albo osoba prawna inna niż jednostka samorządu terytorialnego albo państwowa albo samorządowa osoba prawna. Uczelnie niepubliczne nabywa osobowość prawną z chwilą jej wpisu do ewidencji uczelni niepublicznych. Minister dokonuje wpisu w ewidencji na wniosek uczelni niepublicznej lub założyciela albo z urzędu (art. 37 ust. 1 i 5 PrSzkWyższN), po zasięgnięciu opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej w drodze decyzji administracyjnej. Wpis do ewidencji jest ważny przez okres 6 lat (art. 39 ust. 1 i 6 PrSzkWyższN). W świetle art. 17 ust. 1 pkt 2 PrSzkWyższN organami uczelni niepublicznej – są rektor i senat, przy czym statut uczelni może przewidywać również inne organy uczelni. Zgodnie z „Ewidencją uczelni niepublicznych” systemu POL-on – w grudniu 2018 r. status działających uczelni miało 249 uczelni niepublicznych.

Należy podkreślić, że rozróżnienie na uczelnie publiczne i niepubliczne nie jest tożsame z rozdzieleniem płaszczyzn ich funkcjonowania na sferę publiczną i prywatną. W większości przypadków, do obu rodzajów uczelni zastosowa-

nie znajdują przepisy prawa publicznego (*P. Szreniawski*, System szkolnictwa wyższego, s. 15).

5. Wejście w życie art. 13 ust. 1 PrSzkWyższN. Zgodnie z art. 1 PWPPrSzkWyższN podział uczelni na publiczne, niepubliczne (jak i branżowe) obowiązuje od dnia 1.10.2018 r.

B. Linia orzecznicza

Status prawny uczelni publicznej

Uczelnia publiczna nie jest organem administracji publicznej, a jedynie jednostką organizacyjną niebędącą organem państwowym ani samorządowym, która została powołana do wykonywania zadań publicznych i jest uprawniona do nawiązywania stosunków administracyjno-prawnych.

wyr. WSA w Olsztynie z 9.9.2008 r., II SA/OI 454/08, Legalis

Uczelnia publiczna jako jednostka organizacyjna powołana do wykonywania zadań publicznych

Jeśli uczelnią publiczną jest uczelnia utworzona przez państwo reprezentowane przez właściwy organ władzy lub administracji publicznej, które zapewniają uczelniom publicznym środki finansowe niezbędne do wykonywania ich zadań, uzasadnione jest przekonanie, że jej organy, wykonują zadania publiczne i jako takie są zobowiązane do udostępnienia informacji publicznej.

wyr. WSA w Lublinie z 9.1.2014 r., II SAB/Lu 693/13, Legalis

Nadzór ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego nad uczelniami

Rozstrzygnięcie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w zakresie nadzoru jest natomiast typowym rozstrzygnięciem z zakresu tzw. nadzoru prawnego, które podejmowane jest przez właściwy organ z urzędu, wobec określonego ustawą podmiotu prawnego (uczelni) podlegającego temu nadzorowi *ex lege*, a jej przedmiotem jest następcza (*ex post*) ocena prawna, konkretnego, już podjętego przez organ uczelni (senat lub rektora) aktu prawnego (uchwały lub decyzji) i to wyłącznie z punktu widzenia jego legalności (zgodności z przepisami ustawy i statutu uczelni).

uchw. SN (7) z 12.2.1998 r., III ZP 46/97, OSNAPIUS 1998, Nr 13, poz. 384

II. Uczelnie akademickie i zawodowe

Art. 13 ust. 2 PrSzkWyższN

Uczelnia
akademicka
i zawodowa

2. Uczelnia jest uczelnią akademicką albo zawodową.

Art. 14 PrSzkWyższN

Uczelnia
akademicka

1.¹ *Uczelnia jest uczelnią akademicką, jeżeli prowadzi działalność naukową i posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 1 dyscyplinie naukowej albo artystycznej.*

2. Uczelnia akademicka prowadzi studia pierwszego stopnia oraz studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie.

3. Uczelnia akademicka może prowadzić kształcenie doktorantów.

4. Uczelnia prowadząca kształcenie specjalistyczne, która stała się uczelnią akademicką, prowadzi je na dotychczasowych zasadach, z tym że nie prowadzi przyjęć na to kształcenie.

Art. 15 PrSzkWyższN

Uczelnia zawodowa

1.² *Uczelnia jest uczelnią zawodową, jeżeli prowadzi kształcenie uwzględniające potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 14 ust. 1.*

2. Uczelnia zawodowa prowadzi kształcenie na studiach wyłączone o profilu praktycznym.

3. Uczelnia zawodowa prowadzi studia pierwszego stopnia.

4. Uczelnia zawodowa może prowadzić:

- 1) studia drugiego stopnia;
- 2) jednolite studia magisterskie;
- 3) kształcenie specjalistyczne.

5.³ *Uczelnia akademicka może złożyć do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”, wniosek o zakwalifikowanie jej do grupy uczelni zawodowych.*

6.³ *W terminie 30 dni minister, w drodze decyzji administracyjnej, może zakwalifikować uczelnię do grupy uczelni zawodowych.*

¹ Art. 14 ust. 1 w brzmieniu ustawy z dnia 20.07.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668), który wchodzi w życie 1.10.2021 r.

² Art. 15 ust. 1 w brzmieniu ustawy z dnia 20.07.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668), który wchodzi w życie 1.10.2021 r.

³ Art. 15 ust. 5–9 w brzmieniu ustawy z dnia 20.07.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668), które wchodzi w życie 1.10.2021 r.

7.³ *Uczelnia akademicka, która w wyniku ewaluacji jakości działalności naukowej nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 14 ust. 1, staje się uczelnią zawodową w dniu, w którym decyzje o przyznaniu tej uczelni kategorii naukowych stały się ostateczne.*

8.³ *Uczelnia, która stała się uczelnią zawodową, dostosowuje prowadzone kształcenie na studiach do wymagania określonego w ust. 2, w terminie 12 miesięcy od dnia zaprzestania spełniania warunku, o którym mowa w art. 14 ust. 1, albo doręczenia decyzji o zakwalifikowaniu do grupy uczelni zawodowych.*

9.³ *Uczelnia prowadząca kształcenie doktorantów, która stała się uczelnią zawodową, zaprzestaje kształcenia doktorantów z końcem roku akademickiego, w którym zaprzestała spełniać warunek, o którym mowa w art. 14 ust. 1, albo doręczono jej decyzję o zakwalifikowaniu do grupy uczelni zawodowych. Przepisy art. 206 stosuje się.*

Spis treści

A. Komentarz	4. Zadania uczelni
1. Uzasadnienie podziału uczelni na uczelnie akademickie i zawodowe	5. Podział uczelni na akademickie i zawodowe – wejście przepisów w życie
2. Uczelnia akademicka	
3. Uczelnia zawodowa	

A. Komentarz

1. Uzasadnienie podziału uczelni na uczelnie akademickie i zawodowe.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 PrSzkWyższN wśród uczelni publicznych, jak i niepublicznych, wyróżnić można uczelnie akademickie oraz zawodowe. Kryteria tego podziału sprecyzowane są w treści art. 14 oraz 15 PrSzkWyższN. W uzasadnieniu rządowego projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przedstawionym 5.4.2018 r., wskazano, że struktura systemu szkolnictwa wyższego w Polsce jest nieaktualna w stosunku do kluczowych wyzwań, m.in. zmian w wielkości i strukturze populacji studentów oraz dynamicznie zmieniających się potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Zaakcentowano konieczność zwiększonego zróżnicowania uczelni, odnoszącego się do stopnia ich uczestnictwa w misji kształcenia studentów oraz prowadzenia badań naukowych. Podkreślono potrzebę wzmocnienia uczelni zawodowych, skupionych na wysokiej jakości dydaktyce prowadzonej w ramach studiów o profilu praktycznym oraz utworzenia uniwersytetów badawczych, które byłyby w stanie skutecznie konkurować z najlepszymi uczelniami w Europie i na świecie w zakresie badań naukowych o przełomowym znaczeniu i które jednocześnie

prowadziłyby kształcenie na najwyższym poziomie (Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, druk Nr 2446, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2446>, s. 2). Podstawę zakwalifikowania uczelni do grupy uczelni akademickich albo zawodowych stanowić będą wyniki dokonywanej co cztery lata ewaluacji jakości działalności naukowej.

2. Uczelnia akademicka. Uczelnia jest uczelnią akademicką, jeżeli spełnia łącznie dwa kryteria. Po pierwsze, prowadzi działalność naukową w rozumieniu art. 4 PrSzkWyższN. Po drugie, posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 1 dyscyplinie naukowej albo artystycznej. Uczelnia akademicka prowadzi studia pierwszego stopnia oraz studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, może także prowadzić kształcenie doktorantów.

Ustawodawca w art. 14 ust. 4 PrSzkWyższN przewidział, że uczelnia prowadząca kształcenie specjalistyczne, która stała się uczelnią akademicką, prowadzi je na dotychczasowych zasadach, z tym że nie prowadzi przyjęć na to kształcenie. Zgodnie natomiast z treścią art. 15 ust. 7–9 PrSzkWyższN uczelnia akademicka, która w wyniku ewaluacji jakości działalności naukowej nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 14 ust. 1 PrSzkWyższN, tzn. nie realizuje kryteriów oceny dla kategorii A+, A, B+, staje się uczelnią zawodową w dniu, w którym decyzje o przyznaniu tej uczelni kategorii naukowych stały się ostateczne. W terminie 12 miesięcy od dnia zaprzestania spełniania warunku albo doręczenia decyzji o zakwalifikowaniu do grupy uczelni zawodowych, zobowiązana jest dostosować prowadzone kształcenie na studiach do profilu praktycznego. Uczelnia prowadząca kształcenie doktorantów, która stała się uczelnią zawodową, zaprzestaje kształcenia doktorantów z końcem roku akademickiego, w którym zaprzestała spełniać warunek, o którym mowa w art. 14 ust. 1 PrSzkWyższN albo doręczono jej decyzję o zakwalifikowaniu do grupy uczelni zawodowych. Zgodnie z art. 206 PrSzkWyższN zobowiązana jest zapewnić doktorantom przygotowującym rozprawę doktorską możliwość kontynuowania kształcenia w innej szkole doktorskiej w tej samej dyscyplinie, zaś w przypadku braku szkoły doktorskiej prowadzącej kształcenie w danej dyscyplinie do pokrycia osobom, które utraciły możliwość ukończenia kształcenia, kosztów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym.

3. Uczelnia zawodowa. Uczelnia zawodowa prowadzi kształcenie uwzględniające potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich o profilu prak-

tycznym. Ponadto może prowadzić kształcenie specjalistyczne w rozumieniu art. 161 PrSzkWyższN, tj. umożliwiające uzyskanie kwalifikacji pełnej na poziomie 5 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Nie jest natomiast uprawniona do prowadzenia studiów doktoranckich.

4. Zadania uczelni. Zgodnie z preambułą ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, uczelnie oraz inne instytucje badawcze realizują misję o szczególnym znaczeniu dla państwa i narodu: wnoszą kluczowy wkład w innowacyjność gospodarki, przyczyniają się do rozwoju kultury, współkształtują standardy moralne obowiązujące w życiu publicznym. W świetle art. 2 PrSzkWyższN misją systemu szkolnictwa wyższego i nauki jest prowadzenie najwyższej jakości kształcenia oraz działalności naukowej, kształtowanie postaw obywatelskich, a także uczestnictwo w rozwoju społecznym oraz tworzeniu gospodarki opartej na innowacjach. Każda uczelnia zobowiązana jest do prowadzenia studiów na co najmniej jednym kierunku (art. 9 ust. 3 PrSzkWyższN). Dalsze obszary aktywności powierzone im przez ustawodawcę zostały wymienione w art. 11 ust. 1 PrSzkWyższN. W świetle zawartego w nim katalogu do podstawowych zadań uczelni należy:

- 1) prowadzenie kształcenia na studiach;
- 2) prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych lub innych form kształcenia;
- 3) prowadzenie działalności naukowej, świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki;
- 4) prowadzenie kształcenia doktorantów;
- 5) kształcenie i promowanie kadr uczelni;
- 6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w:
 - a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia,
 - b) kształceniu,
 - c) prowadzeniu działalności naukowej;
- 7) wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka;
- 8) stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów;
- 9) upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych;
- 10) działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.

Przy czym zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 4 i 6 lit. c PrSzkWyższN, nie są podstawowymi zadaniami uczelni zawodowej (art. 11 ust. 3 PrSzkWyższN). Uczelnie tego rodzaju są natomiast uprawnione do prowadzenia kształcenia specjalistycznego (art. 11 ust. 2 PrSzkWyższN). Uczelnie mogą prowadzić również domy studenckie i stołówki studenckie (art. 11 ust. 5 PrSzkWyższN), jak również, zgodnie z art. 12 PrSzkWyższN – działalność gospodarczą wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo od działalności polegającej na wykonywaniu zadań, o których mowa w art. 11 PrSzkWyższN, w zakresie i formach określonych w statucie, w szczególności przez tworzenie spółek kapitałowych.

5. Podział uczelni na akademickie i zawodowe – wejście przepisów w życie. Zgodnie z art. 1 pkt 5 PWPPrSzkWyższN, art. 14 ust. 1 PrSzkWyższN oraz art. 15 ust. 1 i 5–9 PrSzkWyższN wejdą w życie z dniem 1.10.2021 r. W pozostałym zakresie omawiane regulacje obowiązują od dnia 1.10.2018 r.

III. Nazwy uczelni

Art. 16 PrSzkWyższN

Nazwa uczelni

1. Wyraz „akademia” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej.
2. Wyraz „politechnika” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 2 dyscyplinach w zakresie nauk inżynierskich i technicznych.
3. Wyraz „uniwersytet” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 6 dyscyplinach naukowych lub artystycznych, zwanych dalej „dyscyplinami”, zawierających się w co najmniej 3 dziedzinach nauki lub sztuki, zwanych dalej „dziedzinami”.
4. W przypadku uzyskania kategorii naukowej skutkującej koniecznością zmiany nazwy uczelni na zasadach określonych w ust. 1–3, uczelnia może posługiwać się nazwą dotychczasową.

Spis treści

A. Komentarz 1. Ewaluacja jakości działalności naukowej uczelni 2. Akademia 3. Politechnika	4. Uniwersytet 5. Zmiana nazwy uczelni 6. Artykuł 16 PrSzkWyższN – wejście przepisu w życie B. Linia orzecznicza

A. Komentarz

1. Ewaluacja jakości działalności naukowej uczelni. Zgodnie z art. 269 ust. 1 PrSzkWyższN Minister, biorąc pod uwagę uchwałę KEN w sprawie proponowanych kategorii naukowych na podstawie wyników przeprowadzonej ewaluacji, w drodze decyzji administracyjnej, przyznaje kategorię naukową A+, A, B+, B albo C. Ewaluację uczelni przeprowadza się co 4 lata, dotyczy ona okresu 4 lat poprzedzających rok jej przeprowadzenia (art. 266 PrSzkWyższN). Obejmuje osiągnięcia wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową w uczelni (art. 265 ust. 2 PrSzkWyższN). Osiągnięciami mogą być w szczególności:

- 1) monografia naukowa wydana przez wydawnictwo publikujące recenzowane monografie naukowe;
- 2) artykuł naukowy opublikowany w:
 - a) czasopiśmie naukowym publikującym recenzowane artykuły lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, ujętych w międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu,
 - b) czasopiśmie naukowym będącym przedmiotem projektów finansowanych w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” (art. 265 ust. 9 PrSzkWyższN), o ile powstały w związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia w danym podmiocie (art. 265 ust. 6 PrSzkWyższN). Ewaluacja bierze pod uwagę również osiągnięcia artystyczne, które powstały bez zachowania tego związku (art. 265 ust. 7 PrSzkWyższN).

Należy podkreślić, że obecnie zgodnie z ogólnym założeniem ustawy – przesunięciem akcentu zarządzania z podstawowych jednostek organizacyjnych na poziom całej uczelni – ewaluacja jakości działalności naukowej będzie przeprowadzana w ramach poszczególnych dyscyplin w odniesieniu do całej uczelni, a nie poszczególnych wydziałów (Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, druk Nr 2446, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2446>, s. 11). Najwyższą możliwą do uzyskania kategorią jest kategoria A+, najniższą zaś – kategoria C (art. 269 ust. 1 PrSzkWyższN). Nazwy uczelni wskazane w art. 16 PrSzkWyższN zostały wyodrębnione, biorąc pod uwagę potencjał naukowy szkół wyższych, mogą zatem ulegać zmianie wraz z uzyskaniem lub utratą określonych kategorii. Kategoria naukowa jest przyznawana na okres do dnia, w którym decyzja o przyznaniu kategorii naukowej w ramach kolejnej ewaluacji stanie się ostateczna. W przypadku, gdy podmiot nie jest objęty kolejną ewaluacją w danej dyscyplinie, traci kategorię naukową z końcem roku, w którym rozpoczęła się ta ewaluacja

(art. 269 ust. 2 PrSzkWyższN). Minister wydaje decyzję w sprawie przyznania kategorii naukowej w terminie do dnia 31 lipca roku następującego po ostatnim roku okresu objętego ewaluacją (art. 269 ust. 3 PrSzkWyższN).

2. Akademia. W świetle art. 16 ust. 1 PrSzkWyższN wyraz „akademia” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej.

3. Politechnika. Zgodnie z art. 16 ust. 2 PrSzkWyższN wyraz „politechnika” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 2 dyscyplinach w zakresie nauk inżynierskich i technicznych.

4. Uniwersytet. Jak stanowi art. 16 ust. 3 PrSzkWyższN wyraz „uniwersytet” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 6 dyscyplinach naukowych lub artystycznych, zwanych dalej „dyscyplinami”, zawierających się w co najmniej 3 dziedzinach nauki lub sztuki, zwanych dalej „dziedzinami”.

5. Zmiana nazwy uczelni. W przypadku uzyskania kategorii naukowej skutkującej koniecznością zmiany nazwy uczelni na zasadach określonych w art. 16 ust. 1–3 PrSzkWyższN, uczelnia może posługiwać się nazwą dotychczasową. Ustawa nie przewiduje sankcji prawnej czy finansowej za używanie nieadekwatnej nazwy uczelni. Zgodnie jednak z art. 427 ust. 2 PrSzkWyższN minister stwierdza nieważność aktu wydanego przez organy uczelni i decyzji administracyjnej – w przypadku stwierdzenia ich niezgodności z przepisami prawa. Ponadto w świetle ust. 4 pkt 1 minister, w przypadku gdy uczelnia lub założyciel narusza przepisy prawa lub pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu – wzywa do zaprzestania tej działalności i usunięcia naruszenia, określając termin usunięcia naruszenia.

6. Artykuł 16 PrSzkWyższN – wejście przepisu w życie. Artykuł 16 PrSzkWyższN wszedł w życie 1.10.2018 r. (art. 1 PWPPrSzkWyższN).

B. Linia orzecznicza

Kompetencja ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego do stwierdzenia nieważności uchwały organu uczelni wyższej

1. Podejmowane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w trybie art. 36 ust. 1 ustawy z 27.7.2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.)

rozstrzygnięcie stanowi typowy akt z zakresu nadzoru prawnego nad organami uczelni, które podlegają temu nadzorowi z mocy prawa, a przedmiotem takiego rozstrzygnięcia jest ocena prawna konkretnego aktu organu uczelni (uchwały senatu lub decyzji rektora) z punktu widzenia zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub statutem uczelni.

2. Przepis art. 36 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym nie może być rozumiany w ten sposób, że stwarza niczym nie ograniczone uprawnienie do żądania wszczęcia przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego postępowania w stosunku do uchwał organów kolegialnych uczelni lub decyzji rektora uczelni, a obowiązkiem ministra, w następstwie złożonego wniosku, jest wszczęcie takiego postępowania. Przeciwnie, uprawnienia ministra do podejmowania działań nadzorczych w powyższym trybie należy do jego wyłącznej kompetencji, a czynności nadzorcze zawsze podejmowane są z urzędu, nawet w przypadku sygnalizacji kierowanej do ministra przez różne podmioty. Oznacza to, że do kompetencji innych osób, organów i instytucji nie należy inicjowanie działań ministra w zakresie sprawowanego przez niego nadzoru nad uczelniami pod względem zgodności z przepisami prawa i statutem.

wyr. NSA z 2.12.2010 r., I OSK 1579/10, Legalis